

KAPITOLA

5

SVĚTLLO MÁ PŘEDNOST

Honba za světlem

To co je důležité musí být na obraze dobře čitelné. Mělo by to být světlejší než zbytek obrazu.

Fotografie má světlo ve svém názvu, je to malba světlem. S ním fotografie do značné míry stojí a padá. Je to sdělení potěšující i zarmucující. Potěšující v tom případě, kdy světlo umíme využít a zarmucující, že jeho intenzitu a barvu a směr nedokážeme ovlivnit a jsme na něm závislí. Světlo má mnoho vlastností. Pro fotografa je důležitá jeho intenzita: intenzivní, tedy silné světlo je tvrdé, kdežto rozptýlené světlo je měkké. Na této stránce mám dvě fotky naší Gari v době, kdy byla po operaci a musela nosit na hlavě límec, aby si ránu nelízala. Fotka nahoře je příklad tvrdého světla. Postava psa je tam vyloupená z tmavého okolí. Na fotce vpravo je Gari focená v místnosti v rozptýleném světle. Obě mají stejný efekt – ukazují, jak mistrně dovede pes zahrát roli chudáka. Došlo se k tomu ale rozdílným zobrazáním. Na fotce nahoře rozeznáváme spíše tvar psa a límce a podrobnosti v prudkém slunci a hlubokých stínech zanikají. Naopak v rozptýleném světle je vidět každý chloupek srsti naší malé Gari.

Pamatujte: V prudkém slunci vynikají tvary, v rozptýleném dobře vycházejí podrobnosti.

Kontrasty světla a stínu se mohou stát důležitým stavebním prvkem obrazu. Zvláště patrné je to v lese. Takový les je nesmírně chaotická struktura. Vpád prudkého slunečního svitu do něho dokáže vnést řád. V kapitole druhé jsme zkoušeli ve chaosu světa kolem sebe vyhledávat linie, všimli jsme si horizontu, zkoumali jsme, zdali cesta, silnice nebo pěšina nemohou vytvořit linii, na níž je možno obraz postavit. Stejnou roli dokáže sehrát světlo. Ozářený pruh, to je velmi výrazný prvek v obraze a je třeba si ho všimat a brát ho jako provořadě důležitý stavební kámen obrazu. Na obrázku vpravo je příklad vertikálního, tedy svislého řešení. Do změti stromů vešlo světlo a vytvořilo v ní jakési jeviště pro tajemné děje. Právě tak dokáže světlo vytvořit linie vodorovné, jako je to na příkladech dole.

Cvičení: Za slunečného dne vyhledávejte v lese svislé, šikmé a vodorovné světelné pásy. Zkuste je vyfotit. Pomůže vám korekce expozice do mínusu, začněte na -1 EV – vysvětlení viz kapitolu 14.

Na obrázcích vlevo vidíte tři příklady, kdy slunce dokázalo vyloupnout motiv z pozadí. Oslíka jsem fotil na Fuertaventuře ve večerním, tedy v zapadajícím slunci. Večerní slunce bývá obvykle teplejší než slunce ranní, ale samozřejmě záleží na konkrétní situaci. Fotka dole je z rána, ptáčka jsem zachytil na vodní nádržce u nás na zahrádce ráno. Slunce se tam prodíralo dírami v porostu. Tyhle světelné průrvy jsou mimořádně efektní. Proto je nejlepší fotografické počasí, zvláště pak pro fotografování krajiny, když je hodně mraků a prudký vítr. Ten honí mraky po obloze a v krajině vznikají ostré světelné skvrny.

Zcela specifické je světlo na prostřední ukázce. Ostře osvětlený strom je na tmavém pozadí. I ta díra v mraku je vidět. Taková světelná situace se vyskytuje občas před bouřkou a můžete se v této souvislosti setkat s výrazem černé světlo. Je to výborná situace pro fotografování architektury a historických objektů. Počítat s tím ale dopředu nemůžeme, tohle černé světlo někdy trvá pět, deset minut a pak buď začne pršet, nebo vítr mraky rozežene.

Mraky ve spolupráci s větrem jsou naši spojenci. Nepříjemný a šalebný je opar. Naše oči jsou mnohem citlivější než fotoaparát a vnímáme světelné rozdíly ostřeji. Může se stát, že nás výsledky zklamou. Fotili jsme při efektním světle a obrázky jsou mdlé, nezajímavé. Může to být tím, že mlžný opar světlo utlumil pod pomyslnou mez, kdy fotoaparát je schopen zaznamenat kontrasty. Takové obrázky lze do určité míry dodatečně upravit, ale co je to platné, ne ní nad to, než když obrázek obrazně řečeno vypadne z fotoaparátu dokonalý, aniž by nárokoval editaci.

Cvičení: Za větrného dne s rozrhanou oblačností se odpoledne nebo dopoledne vypravte na výlet. Pozorujte, jak rychle se mění vzezření krajiny kolem vás. Vítr doslova honí po krajině světelné skvrny. Pro fotografickou kompozici je nejlepší taková situace, kdy vpředu je stín a ostře ozářený je střed obrazu.

Pamatujte: Pro fotografa má největší hodnotu ranní a večerní slunce, nejmenší hodnotu má polední slunce.